

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาถึงสภาพการพัฒนาเมืองของจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการแบ่งยุคการพัฒนาเมืองตามระบอบการปกครอง โดยแบ่งเป็น 3 ยุค ดังนี้

ยุคต้นรัตนโกสินทร์ – 2478

เมืองสุราษฎร์ธานีมีการตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่สมัยต้นรัตนโกสินทร์ โดยเริ่มแรกจะมีการตั้งถิ่นฐานบริเวณริมอ่าวบ้านดอน เมืองท่าทอง โดยเริ่มแรกประชาชนจะมีอาชีพทางการค้าต่อเรือ ต่อมาชุมชนขยายใหญ่ขึ้น พื้นที่ดังกล่าวพัฒนาเป็นท่าเรือขนส่งสินค้ากับประเทศจีนและอินเดีย ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 4 จึงย้ายเมืองมาตั้งที่ บ้านดอนและยกฐานะเป็นเมืองจัตวาขึ้นตรงต่อเมืองหลวง และในสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นช่วงการล่าอาณานิคมของต่างชาติ จึงนำเอาระบอบการปกครองแบบเทศาภิบาลมาใช้ มีการแบ่งเขตการปกครองเป็นมณฑล เมืองสุราษฎร์ธานีจะอยู่ในมณฑลชุมพร ซึ่งมีศาลาว่าการมณฑลที่ชุมพร การนำเอารูปแบบการปกครองดังกล่าวมาใช้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อเมืองสุราษฎร์ธานี เพราะเป็นช่วงที่เมืองมีความเจริญก้าวหน้าทางด้าน ระบบการปกครองท้องถิ่น ระบบสาธารณูปโภค ระบบการศึกษาที่หลังไหลเข้ามาในเมือง โดยในสมัยนี้ได้มีการตัดถนน เส้นแรก ซึ่งเป็นถนนเป็นทางเท้า คือถนนตลาดล่าง แต่ความนิยมในการสัญจรทางบกยังมีน้อย ต่อมาในช่วงสมัยรัชกาลที่ 6 ถนนเริ่มมีมากขึ้นทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในด้านการใช้ที่ดินของเมือง คือ ประชาชนที่เคยปลูกสร้างบ้านเรือนตามริมแม่น้ำก็หันมาปลูกสร้างบ้านเรือนริมสองฟากถนน โดยที่อาคารส่วนใหญ่จะเป็นห้องแถว ที่ใช้ทั้งเป็นอาคารที่พักและค้าขาย บริเวณถนนบ้านดอน และถนนตลาดล่าง ในช่วงนี้การสัญจรทางบกเริ่มนิยมมากขึ้น ขณะเดียวกันการเดินทางทางน้ำก็ยังคงมีความสำคัญ เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวยังไม่มียานพาหนะในการเดินทางทางบก ทำให้ประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่เดินทางมาในเมืองโดยการนั่งเรือและจอดที่ท่าเรือ จากนั้นจึงใช้การสัญจรทางเท้าสำหรับในเมือง

ต่อมาสมัยรัชกาลที่ 6-7 เริ่มมีการตัดถนนเพิ่มจากเดิมมากขึ้น มีการสร้างทางเกวียนข้ามแม่น้ำ ทำให้การสัญจรไปมาสะดวกยิ่งขึ้น ประกอบการที่เมืองเป็นที่ตั้งของมณฑล จึงทำให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ริมน้ำ ให้เป็นศาลาทำการมณฑล บริเวณ ถนนหน้าเมือง ไปจดถนนบ้านดอน

กลายเป็นสถาบันราชการ และบ้านพักข้าราชการ และบริเวณโดยรอบเกิดย่านการค้ากระจายตัวเพิ่มขึ้นในบริเวณดังกล่าว

ยุคที่ 2 ยุคการเปลี่ยนแปลง 2478 – 2537

ในยุคนี้ จะการพัฒนาเมืองออกเป็น 2 ช่วง คือ

ช่วงที่ 1 พ.ศ. 2478- พ.ศ. 2500

หลังจากมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองที่ยกเลิกจากระบบเทศาภิบาลมาเป็นแบบเทศบาล ทำให้เมืองสุราษฎร์ธานี ถูกยกฐานะจากสุขาภิบาลมาเป็นเทศบาลเมื่อปี 2478 ทำให้เทศบาลมีหน้าที่ดูแลและพัฒนาเมืองควบคู่กับจังหวัด โดยที่การพัฒนาในช่วงเวลาดังกล่าวเทศบาลยังไม่สามารถพัฒนาได้เต็มที่ เพราะยังขาดความพร้อมทั้งทางด้านความรู้ ความชำนาญ และบุคลากร อีกทั้งการปกครองในรูปแบบดังกล่าวก็ยังไม่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามาดำเนินการอย่างเต็มที่ ทำให้ส่วนกลางและส่วนภูมิภาคต้องดูแล

หลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลง ทำให้เมืองสุราษฎร์ธานี เริ่มเกิดการพัฒนาด้านต่างๆ มากขึ้น เห็นได้จาก การพัฒนาถนนหน้าอำเภอ และถนนบ้านดอน ให้เป็นย่านการค้าและย่านชุมชนมากขึ้น และยังจัดให้มีท่าเรือบริเวณ ริมนนบ้านดอน ไปจดถนนตลาดล่าง โดยใช้สำหรับเป็นที่จอดเรือของประชาชน และเป็นท่าเรือขนส่งผู้โดยสารและสินค้าระหว่างสุราษฎร์ฯ ไปกรุงเทพฯ เนื่องจากการเดินทางทางบกระหว่างเมืองยังไม่สะดวกอีกทั้งยังใช้ระยะเวลาในการเดินทางนานด้วย ทำให้ยุคนี้ได้มีท่าเรือเกิดขึ้นหลายท่า ขณะเดียวกัน ยังหันมาพัฒนาทางด้านสาธารณสุข จึงมีการสร้างสุศาลาขึ้นเพื่อใช้เป็นสถานรักษาพยาบาลให้กับประชาชน ในขณะที่ระบบการศึกษาจัดให้วัดเป็นศูนย์กลางถ่ายทอดความรู้ ได้แก่ วัดธรรมบูชา วัดไตรธรรมมาราม ซึ่งวัดเหล่านี้อยู่บริเวณใจกลางชุมชน ทำให้บริเวณโดยรอบถนนตลาดล่างเป็นย่านที่อยู่อาศัย ถนนบ้านดอน ขึ้นไปทางเหนือ จด ถนนหน้าเมือง เป็นย่านการค้าสำคัญ ซึ่งย่านดังกล่าวเป็นย่านชุมชนชาวจีนที่อพยพเข้ามาทำมาหากินในเมือง โดยการพัฒนาถนน 2 เส้นนี้ ก่อให้เกิดย่านการค้า 2 ย่าน โดยมีตลาดสดเทศบาลทั้งสองพื้นที่

ต่อมาในปีพ.ศ. 2484 ได้เกิดเหตุการณ์สำคัญที่ทำให้เมืองมีการเปลี่ยนแปลงคือ การเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่กองทัพญี่ปุ่นได้ยกพลขึ้นบกที่บริเวณริมแม่น้ำตาปี ตรงข้ามกับศาลากลางจังหวัด จากการต่อสู้ได้ก่อให้เกิดความเสียหายกับเมืองและประชาชน ทำให้ศาลาประชาคม ศาลากลางได้รับความเสียหายอย่างรุนแรง และจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้รัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญในการป้องกันประเทศ จึงได้สร้างสนามบิน ในเขตตำบลมะขามเตี้ย (ซึ่งเป็นที่ตั้งของศาลากลางในปัจจุบัน) เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวอยู่ห่างจากตัวเมือง โดยที่พื้นที่ดังกล่าวบริเวณโดยรอบมีลักษณะเป็นทุ่ง เหตุที่สร้างสนามบินเนื่องจากเมืองสุราษฎร์ไม่มีทหารเมื่อมีข้าศึกบุกจะต้องรอกองกำลังทหารจากนครศรีธรรมราช และชุมพร ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลา

ในการเดินทาง จึงควรมีสนามบินไว้สำหรับลำเลียงพลและอาวุธ หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2496 จึงมีการสร้างโรงพยาบาลศราษณ์ธานี ขึ้นบริเวณ ถนนสุราษฎร์- พุนพิน ในเขตตำบลมะขามเตี้ย ซึ่งอยู่นอกเขตเทศบาล ซึ่งถนนเส้นดังกล่าวยังเป็นถนนดินลูกรัง โดยมีสะพานไม้ข้ามแม่น้ำตาปี เชื่อมทั้งสองพื้นที่ เนื่องจากในอดีตประชาชนจะใช้การเดินทางข้ามฝั่งด้วยเรือ เมื่อมีสะพานทำให้การเดินทางมีความสะดวกมากขึ้น จากการเกิดขึ้นของโรงพยาบาลศราษณ์ธานี เป็นเหตุให้บริเวณรอบๆ กลายเริ่มเป็นย่านการค้าและย่านที่อยู่อาศัยขนาดเล็ก และในช่วงดังกล่าวยังมีการพัฒนาสาธารณูปการด้านไฟฟ้าและประปา โดยไฟฟ้า ได้เกิดขึ้นประมาณปีพ.ศ. 2497 ที่บริษัท นันทผลพานิชเป็นผู้ดำเนินการ โดยทำการเดินเครื่องยนต์ในเขตเทศบาล ที่โรงไฟฟ้า บ้านดอนนก ซึ่งตั้งอยู่บนถนนดอนนก (ตรงข้ามกับศาลากลางในปัจจุบัน) เนื่องจากน้ำในแม่น้ำตาปีเป็นน้ำเค็ม ทำให้เทศบาลต้องดำเนินการจัดหาน้ำให้กับประชาชน จึงได้สร้างโรงสูบน้ำประปา บริเวณถนนดอนนก อยู่ใกล้กับสนามบิน โดยทำการสูบน้ำจากคลองบางใหญ่ แต่พื้นที่ในบริเวณดังกล่าวยังเป็นพื้นที่ป่าไม่มีการตั้งถิ่นฐาน ในด้านการศึกษาได้เกิดโรงเรียนศราษณ์ธานีซึ่งเป็น โรงเรียนประจำจังหวัดแห่งแรกขึ้น ริมนถนนตลาดใหม่ (ที่ตั้งร.ร.ศราษณ์พิทยาในปัจจุบัน) ทำให้บริเวณดังกล่าวมีร้านค้าและบ้านเรือนเกิดขึ้น

จนกระทั่งปี พ.ศ. 2498 - 2499 ได้เกิดหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น 2 หน่วยงาน คือ อบจ. และสภาตำบล โดย อบจ. มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ที่อยู่นอกเขตเทศบาล ส่วนสภาตำบล มีหน้าที่ดูแลตำบลที่อยู่นอกเขตเทศบาล ทำให้ 9 ตำบลเป็นสภาตำบล แต่สภาตำบลยังไม่มีอำนาจและบทบาทหน้าที่มากเท่า อบจ. และเทศบาล ซึ่งการเกิดขึ้นของสองหน่วยงานทำให้เมืองเกิดการเปลี่ยนแปลงในระยะต่อมา

ช่วงที่ 2 พ.ศ. 2501 - พ.ศ. 2537

หลังจากที่มีหน่วยงานดูแลรับผิดชอบการพัฒนาเมืองทั้ง 2 หน่วยงานคือเทศบาลและ อบจ. ที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่แล้ว ยังมี หน่วยงานทั้งส่วนภูมิภาคและส่วนกลางที่มีหน้าที่พัฒนาเมืองด้วยเช่นกัน โดยในช่วงนี้มีการพัฒนาทั้งทางด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการอย่างมากมาย เริ่มจากการพัฒนาถนนในเขตเทศบาลมากขึ้น โดยการตัดถนนซอยเชื่อมระหว่างพื้นที่ ในบริเวณถนนตลาดใหม่ ถนนหน้าเมือง และถนนตลาดล่าง รวมถึงทำการเชื่อมพื้นที่ทางด้านใต้กับใจกลางเมืองด้วยกัน โดยการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำตาปีเป็นหลักในปี 2512 และพัฒนาถนน สุราษฎร์- พุนพิน เป็นลาดยาง และสร้างสะพานเชื่อมระหว่างต.วัดประดู่กับตำบลมะขามเตี้ยเพื่อสะดวกในการเดินทางเข้าสู่เมือง ทำให้บริเวณดังกล่าวเริ่มมีการตั้งถิ่นฐานเพิ่มมากขึ้น จากนั้นในปีพ.ศ. 2513 มีการตัดถนนชนเกษม โดยเริ่มจากถนนตลาดใหม่ เพื่อเชื่อมเส้นทางที่จะนำไปสู่อ.นาสาร โดยเป็นถนนลูกรัง โดยถนนดังกล่าวเป็นเส้นทางที่นำไปสู่สนามบิน และไฟฟ้า จึงเริ่มมีการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ดังกล่าวบ้างประปราย

จนกระทั่งช่วงปีพ.ศ. 2520 เริ่มกำหนดให้มีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ส่งผลให้เกิดการพัฒนาในทุกๆ ด้านมากขึ้น ทั้งทางด้านการพัฒนาสาธารณูปโภคสาธารณูปการ เริ่มมีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมทั้งภายในเมืองและนอกเมือง ซึ่งแผนพัฒนาจังหวัดนั้นเป็นแผนที่กำหนดทิศทางการพัฒนา โดยที่แผนพัฒนาของเทศบาลและอบจ. จะต้องสอดคล้องกับแผนจังหวัด เป็นผลทำให้ มีการปรับปรุงถนนชนเกษม และทางหลวงแผ่นดิน 4009 ซึ่งเชื่อมถนนชนเกษมไปสู่.นาสาร การสร้างทางหลวงแผ่นดิน401 ซึ่งเชื่อมจากถนนตลาดใหม่ไปถ.ดอนสัก ทำให้ริมถนนทั้งสองพื้นที่มีการตั้งบ้านเรือนเกิดขึ้น โดยเส้นทางถ.ตลาดใหม่ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 401 เริ่มมีสถาบันการศึกษาคือ โรงเรียน.ฝักอาชีวะสตรี ขณะเดียวกันพื้นที่ในเขตพื้นที่ใจกลางเมืองบริเวณถนน ตลาดใหม่ จดถนนหน้าเมือง และถนนชนเกษม เกิดเป็นศูนย์กลางการค้าของเมืองที่มีกิจกรรมที่หลากหลาย มีการกระจุกตัวของอาคารอย่างหนาแน่น

หลังจากนั้นปีพ.ศ. 2524 ศาลากลางจังหวัดถูกวางเพลิง จนเกิดความเสียหาย จึงย้ายมาตั้งอยู่ใน ถ. ดอนนก (ที่ตั้งในปัจจุบัน) และทำการย้ายสนามบินไปตั้งที่ ถ.ดอนนก (สนามกีฬาจังหวัดในปัจจุบัน) เนื่องจากอยู่ใกล้กับค่ายทหาร ซึ่งอยู่ในเขตตำบลบางกุ้ง แต่ในบริเวณดังกล่าวยังไม่มีการตั้งถิ่นฐาน เนื่องจากพื้นที่เป็นที่ลุ่ม น้ำท่วมขัง จากการเกิดขึ้นของศาลากลางเป็นผลทำให้บริเวณดังกล่าวเกิดเป็นย่านราชการ เนื่องจากมีหน่วยงานราชการเกิดขึ้นมากมาย ในเขตตำบลมะขามเตี้ย เช่น เรือนจำกลาง ศาล โรงเรียนสุราษฎร์ธานี ซึ่งย้ายมาจากถนนตลาดใหม่เป็นโรงเรียนประจำจังหวัดชาย

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ต้องการลดความแออัด ในเมืองหลวงและกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค ทำให้เมืองสุราษฎร์เกิดการพัฒนารวดเร็ว ทั้งทางด้านการคมนาคมขนส่ง และการค้า จึงได้จัดให้มี สถานีขนส่งขึ้น บริเวณ ถนนตลาดใหม่ ทั้ง 2 ฝั่งถนน ในปีพ.ศ. 2524-2525 โดยให้ ตลาดเกษตร 1 เป็น จุดขนส่งระหว่างเมือง กับอำเภอรอบนอก ได้แก่อำเภอ กาญจนดิษฐ์ อำเภอ ดอนสัก อำเภอบ้านนาสาร อำเภอพุนพิน และให้ ตลาดเกษตร 2 เป็นจุดขนส่งระหว่างเมือง กับจังหวัดอื่นๆ เช่น จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดชุมพร กรุงเทพฯ ภูเก็ต กระบี่ พังงา สงขลา และจังหวัดอื่นๆในภาคใต้ และจากการพัฒนาสถานีขนส่ง จึงทำให้เกิดอาคารพาณิชย์ล้อมรอบพื้นที่ดังกล่าว ทำให้พื้นที่ ตั้งแต่ถนนหน้าเมือง ถนนตลาดใหม่ ถนนบ้านดอน ถนน ตลาดล่าง เป็นย่านการค้าสำคัญที่มีการกระจุกตัวหนาแน่น โดยมีถนนซอยเชื่อมพื้นที่

ต่อมาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) เมืองมีการพัฒนามากขึ้น เนื่องจากจังหวัดสุราษฎร์ธานี ถูกกำหนดให้เป็นเมืองหลักของภาคใต้ตอนบน ทำให้เกิดหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคเกิดขึ้นในพื้นที่มากมาย เช่น สถานีวิทยุสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน การท่องเที่ยวเขต . สำนักงานการเคหะ ฯลฯ ในพื้นที่ต่างในทิศ

อีกทั้งช่วงดังกล่าวยังเป็นช่วงที่ธุรกิจสังหาริมทรัพย์ได้รับความนิยม จึงทำให้พื้นที่ต่างๆทั้งในต่างๆ และนอกเขตเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานีถูกพัฒนาเป็นที่อยู่อาศัย จนทำให้การให้เมืองเกิดการกระจุกตัวอย่างหนาแน่น จึงได้มีการสร้างทางเลียบเมืองเพื่อลดความแออัดของการจราจรที่จะเข้าสู่เมือง ส่งผลให้สองฝั่งริมถนนเลียบเมืองเกิดกิจกรรมการค้าประเภทช้อปปิ้ง จากการพัฒนาเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วไปในทุกทิศทุกทางตามถนนสายหลัก ทำให้เทศบาลซึ่งมีหน้าที่ดูแลเมืองได้ทำการขยายเขตเทศบาลจาก 6.68 ตร.กม.เป็น68.97 ตร.กม. โดยครอบคลุมต.มะขามเตี้ย ต.ตลาด ต.บางกุ้ง ต.บางไผ่ (บางส่วน) ต.บางชนะ(บางส่วน) ต.คลองฉนาก (บางส่วน) ซึ่งการขยายเขตในยุคนี้นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงในยุคต่อมาและในปีดังกล่าวได้ มีหน่วยการปกครองท้องถิ่น รูปแบบใหม่ คือ องค์การบริหารส่วนตำบล เกิดขึ้น ในปีพ.ศ. 2537

ยุคที่ 3 พ.ศ. 2538 ถึงปัจจุบัน

ในช่วงเวลาดังกล่าวเกิดหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบใหม่คือ อบต. ซึ่งเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีอำนาจการดูแลและจัดการพื้นที่เช่นเดียวกับเทศบาล และ อบจ. จึงทำให้มีการพัฒนาอย่างมากมาย ซึ่งการพัฒนาในยุคนี้จะเป็นการพัฒนาทางด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการอย่างเต็มที่ ซึ่งยุคนี้เอกชนเริ่มเข้ามาพัฒนามากขึ้น โดยการพัฒนาห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ตและโรงแรม และที่อยู่อาศัย ในพื้นที่ต่างๆหลายพื้นที่โดยเฉพาะ พื้นที่รับผิดชอบของ อบต. เนื่องจากเห็นว่าในพื้นที่ดังกล่าวองค์กรท้องถิ่นยังขาดความพร้อมในการดูแลและจัดการพื้นที่ ไม่มีระเบียบข้อบังคับมากมายอย่างเทศบาล ทำให้สะดวกต่อการพัฒนา ซึ่งในยุคนี้การพัฒนาทางด้านคมนาคมนั้นทางเทศบาลมีการปรับปรุง และขยายเส้นทางคมนาคมในเมืองจัดให้มีการบริการทางด้านสาธารณสุขและการศึกษามากขึ้น รวมถึงดูแลทางด้านคุณภาพชีวิตของประชาชน ในขณะที่ อบจ. ก็ดำเนินการพัฒนาพื้นที่ด้านนอก ส่วนพื้นที่ด้านในเมื่อพัฒนาเสร็จจะโอนให้ท้องถิ่นคือเทศบาลเป็นผู้ดูแล ในขณะที่ อบต.ยังขาดความพร้อมจึงสามารถพัฒนาได้เฉพาะถนนแต่ไม่มีการพัฒนาด้านอื่นๆ ในขณะที่ราชการส่วนภูมิภาคก็ยังคงพัฒนาในทุกๆพื้นที่ โดยที่งานพัฒนาสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ จะเป็นหน้าที่ของโยธาธิการ การประปาส่วนภูมิภาค การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ขณะเดียวกันหน่วยงานส่วนกลางก็ยังคงดูแลพัฒนาเมืองเช่นกรมทางหลวง ที่ดูแลรับผิดชอบทางหลวงแผ่นดิน

ต่อมาในช่วงปีพ.ศ. 2544 เริ่มกำหนดให้มีการกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่นมากขึ้นเป็นผลทำให้งานพัฒนาต่างๆ ที่หน่วยงานส่วนภูมิภาคและส่วนกลางเป็นผู้ดูแลต้องโอนภาระหน้าที่ต่างให้แก่ท้องถิ่นเป็นผู้ดูแล ทำให้ถนนหรือ กิจกรรมอื่นใดที่งานส่วนภูมิภาคดำเนินการ ตกเป็นหน้าที่ของท้องถิ่นในการดูแลและพัฒนา โดยที่หน่วยงานในระดับภูมิภาคเป็นเพียงผู้คอยให้คำแนะนำและช่วยสนับสนุนการดำเนินงาน

ในด้านการประสานการพัฒนาเมืองในแต่ละยุค พบว่า การพัฒนาเมืองยุคเริ่มแรกซึ่งมีแต่หน่วยงานส่วนกลาง เป็นผลให้งานพัฒนาต่างๆ ยังไม่มีการทำงานร่วมกัน เพราะในยุคดังกล่าวมีหน่วยงานที่มีหน้าที่น้อย ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นมีไม่มาก จนกระทั่งเข้าสู่ช่วงที่เมืองมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว เนื่องจากมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่พัฒนาเมืองมากยิ่งขึ้น เป็นผลทำให้เมืองเกิดปัญหาที่เกิดจากการทำงานของแต่ละหน่วยงานไม่มีการประสานงานร่วมกัน จนกระทั่งเข้าสู่ยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคที่มีหน่วยงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทในการพัฒนาเมืองมากขึ้น ขณะเดียวกันหน่วยงานในระดับภูมิภาค และส่วนกลางยังคงทำหน้าที่พัฒนาเมืองในด้านอื่นที่ที่จำเป็น ซึ่งการพัฒนาในช่วงดังกล่าว แต่ละหน่วยงานยังไม่ได้ยังร่วมกันพัฒนาหรือดำเนินงานร่วมกัน

จากพัฒนาเมืองดังกล่าวพบว่าเมืองสุราษฎร์ธานีเกิดจากการพัฒนาของกลุ่มคน/หน่วยงานหลายๆหน่วย ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยหน่วยงานภาครัฐ จะมีทั้งหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานดังกล่าวจะเข้ามาพัฒนาทางด้านโครงข่ายคมนาคม ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ที่อยู่อาศัย เศรษฐกิจในเมือง

ซึ่งกลุ่มที่มีหน้าที่พัฒนาเมืองประกอบด้วย แขวงการทางจังหวัด , ทางหลวงชนบท สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท , สำนักงานโยธาธิการจังหวัด , การฟ้าส่วนภูมิภาค , การประปาส่วนภูมิภาค , กองประปาชนบท , สำนักงานทรัพยากรธรณี , กรมการแพทย์ , ทศท คอร์ปอเรชั่น , กสท โทรคมนาคม , สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาการศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1., สำนักงานการเคหะชุมชนสุราษฎร์ธานี เทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด ฯลฯ โดยหน่วยงานต่างเหล่านี้จะเข้าไปพัฒนาทั้งในพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบทตามอำนาจและหน้าที่ที่มี

จากการศึกษาพบว่ารูปแบบการพัฒนาเมืองสุราษฎร์ธานีมี 2 รูปแบบคือ การพัฒนาที่เกิดจากภาครัฐ และการพัฒนาที่เกิดจากภาคเอกชน โดยรูปแบบการพัฒนาของรัฐจะเป็นการพัฒนาที่เกิดขึ้นจากการวางแผนและนโยบายที่วางไว้ทำให้การพัฒนาจะเป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผน ในขณะที่รูปแบบการพัฒนาของเอกชนจะเป็นไปในลักษณะปราศจากการวางแผน เป็นไปตามแนวแกนถนน โดยส่วนใหญ่จะมุ่งพัฒนาในพื้นที่รอบนอกที่มีราคาที่ดินถูก มาตรการในการควบคุมมีน้อย ซึ่งรูปแบบการพัฒนาทั้ง 2 ก่อให้เกิดปัญหาต่อการพัฒนาและการดำเนินงานต่าง เช่น ปัญหาความล่าช้าในการดำเนินงาน ปัญหาความเสื่อมถอยจากการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ ปัญหาการสิ้นเปลืองงบประมาณในการพัฒนา ปัญหาการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติ

จากการพัฒนาของหน่วยงานต่างทั้งภาครัฐและเอกชน ส่งผลให้เมืองมีการขยายตัวไปสู่พื้นที่ชานเมืองอย่างรวดเร็ว และเกิดปัญหาต่างมากมายเนื่องจากแต่ละพื้นที่มีหน่วยงานที่ดูแลส่วนท้องถิ่นที่มีอำนาจแตกต่างกัน ซึ่งปัญหาต่างที่เกิดขึ้นในเมืองสุราษฎร์ธานีประกอบไปด้วยปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาขยะมูลฝอย ปัญหาน้ำเน่าเสีย ปัญหาการขัดแย้งเรื่องสถานที่

ทั้งชยะ ปัญหาด้านการคมนาคมขนส่ง เช่น ปัญหาการจราจรติดขัด ปัญหาโครงข่ายคมนาคมไม่เชื่อมโยง ปัญหาด้านการใช้ที่ดิน เช่น ปัญหาการบุกรุกพื้นที่เกษตรกรรม ปัญหาพื้นที่ตาดอด ปัญหาพื้นที่ว่างขนาดใหญ่ ปัญหาการขยายตัวของเมืองอย่างไร้ทิศทาง ปัญหาความไม่เพียงพอของสาธารณูปโภค ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้เป็นผลมาจากอำนาจหน้าที่ที่แตกต่างกันขององค์กรส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่ดูแลและพัฒนาพื้นที่ทั้งในเมืองและชนบทที่มีความแตกต่างในเรื่องอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาพื้นที่ของแต่ละหน่วย ความแตกต่างในเรื่องรายรับ – รายจ่ายในการใช้พัฒนาเมือง และความแตกต่างทางโครงสร้างขององค์กร รวมถึงมาตรการในการควบคุมดูแลพื้นที่ ส่งผลให้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งสองไม่สามารถแก้ไขได้ ประกอบกับ ลักษณะการดำเนินงานของกลุ่ม / หน่วยงานที่มีหน้าที่พัฒนาเมืองแต่ละหน่วยมีการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อนกัน อันจะส่งผลต่อการสิ้นเปลืองงบประมาณของรัฐ ในการพัฒนาแต่ละพื้นที่ และ การดำเนินงานของแต่ละหน่วยเป็นไปในลักษณะต่างดำเนินงาน โดยไม่มีการวางแผนพัฒนาเมืองร่วมกัน ทำให้เกิดปัญหาขึ้น และปัญหาต่างๆ เหล่านี้ไม่สามารถแก้ไขได้ เนื่องจากทั้งหน่วยงานส่วนท้องถิ่น และ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รวมถึงเอกชนขาดการทำงานอย่างประสานกัน

6.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประสานการพัฒนาเมืองข้ามเขตบริหารการปกครอง

สำหรับแนวทางสำหรับการพัฒนาเมืองสุราษฎร์ธานีเพื่อต้องการให้เมืองมีการเจริญเติบโตอย่างมีระบบและระเบียบแผน จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนพัฒนาเมือง ออกเป็น 2 แนวทาง คือ

6.2.1 แนวทางการพัฒนาเมืองระยะสั้น

1.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม

1) การขัดแย้งเรื่องสถานที่กำจัดขยะ ทางเทศบาลควรประสานความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรอบ เพื่อหาสถานที่กำจัดขยะแห่งใหม่ โดยการพิจารณาถึงพื้นที่ที่อยู่ไม่ห่างจากชุมชน ขณะเดียวกัน ระยะเวลาหรือต้นทุนที่ใช้ในการพัฒนาในพื้นที่ดังกล่าวควรใช้น้อยและคุ้มค่า นอกจากนั้นสถานที่กำจัดขยะแห่งใหม่ควรมีระบบการกำจัดขยะที่เหมาะสม ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม และสร้างปัญหาให้แก่ชุมชน

2) ปัญหาการเก็บการกำจัดขยะมูลฝอย ควรแบ่งโซนในการจัดเก็บขยะ และจัดหาพนักงานให้เพียงพอต่อพื้นที่และจำนวนประชากร อีกทั้งควรขยายจุดเก็บขยะ ให้มีในบริเวณหมู่บ้านต่างๆ โดยให้เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ร่วมกันดำเนินการ จัดหารถในการจัดเก็บขยะเพิ่ม

3) ปัญหาน้ำเน่าเสีย ส่งเสริมความรู้และให้เห็นความสำคัญของการรักษา รักษาสิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชนในพื้นที่เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนั้นควรสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียเพิ่มเพื่อรองรับกับการขยายตัวที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล

4) ปัญหาการระบายน้ำ ควรขยายท่อระบายน้ำ และวางแนวท่อระบายน้ำให้ทั่วพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ที่เป็นรอยต่อระหว่างเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนั้นในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีท่อระบายน้ำที่ได้มาตรฐานและต่อเนื่อง เพราะปัจจุบันท่อระบายน้ำที่เป็นอยู่เป็นเพียงท่อซีเมนต์ที่มีอยู่เฉพาะจุด เช่น บริเวณถนนบางเส้นที่สำคัญ

1.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านโครงข่ายคมนาคมขนส่งและการจราจร

1) การแก้ไข ปัญหาการจราจรติดขัดและโครงข่ายคมนาคมไม่มีความเชื่อมโยง พัฒนาเส้นทางคมนาคมสายย่อยที่สามารถเข้าสู่เมืองเพิ่มขึ้น โดยการตัดถนนบางเส้นให้เชื่อมต่อกัน เพื่ออำนวยความสะดวก และลดการแออัดของถนนสายหลัก เนื่องจากปัจจุบันภายในเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานีเอง มีถนนสายสายที่สามารถเข้าสู่เมืองได้ จึงควรทำการขยายถนนบางเส้นเช่น ถนนศรีวิชัย เพื่อเชื่อมเข้าสู่เมือง

- ตัดถนนวัดโพธิ์ – บางใหญ่ ให้เชื่อมกับถนนชนเกษม เพื่อเชื่อมโครงข่ายคมนาคมของเมือง

- เชื่อมถนนซอยเสม็ดเรียงให้บรรจบกับถนนอำเภอก เพื่อนำไปสู่ถนน รพช.ดอนนก

- เชื่อมถนนอำเภอกซอย 5 กับถนนสวนหลวงร. 9 เพื่อให้ประชาชนสามารถเดินทางเข้าเมืองสะดวกและประหยัดเวลา

- ตัดถนนรพช.บ้านท่าเพชร – บ้านนิคม ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมะขามเตี้ย เพื่อเชื่อมต่อกับถนนซอยพิเศษในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลขุนทะเล เพื่อให้ประชาชนในบริเวณดังกล่าวเดินทางสะดวก ประกอบกับถนนซอยพิเศษเป็นถนนสายย่อยของถนนชนเกษมซึ่งเป็นถนนสายสำคัญทางใต้ที่เข้าสู่เมือง ขณะเดียวกันถนน รพช.บ้านท่าเพชร- บ้านนิคม ยังเป็นถนน

สายย่อยที่เชื่อมกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 401 ถนนเลียงเมือง ซึ่งเป็นถนนที่สามารถเดินทางเข้าสู่เมืองได้อีกทางหนึ่ง

ดังนั้น หากมีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมและทำการขยายถนนภายในเมืองและในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลต่างๆแล้วก็จะช่วยลดปัญหาการจราจรและช่วยให้โครงข่ายคมนาคมระหว่างเมืองและชนบทมีความเชื่อมโยงมากขึ้น

1.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาทางด้านการใช้ที่ดิน

1) *ปัญหาการบุกรุกพื้นที่เกษตร* กำหนดมาตรการการควบคุมการใช้ที่ดินอย่างเข้มงวด โดยเฉพาะผังเมืองรวม ควรมีการวางแผนเมืองให้เป็นไปตามข้อกำหนดของผังเมืองรวม นอกจากนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการเข้มงวดต่อการปลูกสร้างอาคารและปรับปรุงการจัดเก็บภาษีและมาตรการต่างอย่างเข้มงวด เพื่อป้องกันการขยายตัวของที่อยู่อาศัยและกิจกรรมการค้าขนาดใหญ่ในพื้นที่

2) *ปัญหาพื้นที่ว่างในเมืองและ ปัญหาพื้นที่ตาบอด* การแก้ไขปัญหาพื้นที่ตาบอดและพื้นที่ว่าง เนื่องจากการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่กิจกรรมการค้าอย่างรวดเร็วทำให้บางพื้นที่กลายเป็นพื้นที่ว่างไร้ประโยชน์ เทศบาลจึงควรทำการพัฒนาเส้นทางเชื่อมเข้าสู่พื้นที่ ในขณะที่การแก้ไขปัญหาทางด้านพื้นที่รกร้าง ควรมีการพัฒนาให้มีเส้นทางคมนาคมเข้าถึง และจัดหาแสงสว่างในพื้นที่ดังกล่าว อีกทั้งควรกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาในพื้นที่ โดยการสร้างแรงจูงใจทางด้านภาษีในบริเวณดังกล่าว เพื่อกระตุ้นให้เอกชนเข้ามาลงทุนในพื้นที่

1.4 ปัญหาการให้บริการโครงสร้างพื้นฐาน / ปัญหาความไม่เพียงพอของระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

1) *น้ำประปา* ขยายแนวส่งจ่ายน้ำประปาให้แก่ประชาชนที่ไม่ได้รับบริการทั้งในพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบท สำหรับในพื้นที่เทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานีขยายไปในพื้นที่บริเวณทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ บริเวณถนนชนเกษมที่เชื่อมไปสู่ทางหลวงหมายเลข 4009 สุราษฎร์ฯ – นาสาร ซึ่งผ่านองค์การบริหารส่วนตำบลขุนทะเล ส่วนในองค์การบริหารส่วนตำบลมะขามเตี้ย ขยายแนวท่อต่อจากถนนสายเลียงเมืองไปตามถนน รพช.บ้านท่าเพชร – บ้านนิคม เพื่อจะบรรจบกับถนนชอยวิเศษ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลขุนทะเล และเชื่อมต่อกับท่อประปาหมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลวัดประดู่ เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีแนวท่อประปาผ่านตลอดเขต เพราะสถานีสูบน้ำจะตั้งอำเภอฟุนพิน ทำให้การขยายแนวท่อส่งจ่ายน้ำ เพียงแค่ต่อท่อขนาดเล็กจากท่อหลัก เข้าชอยต่างเช่น จากชอยโกเตง เชื่อมกับถนนท่าโรงช้างในเขตเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี

องค์การบริหารส่วนตำบลขุนทะเลขยายแนวท่อประปาเชื่อมต่อกับแนวท่อหลักบริเวณทางหลวงหมายเลข 4009 สุราษฎร์ฯ – นาสาร โดยต่อท่อประปาเข้าไปในถนนซอยต่างๆในชุมชนนิคมสร้างตนเอง และสถานศึกษาต่างๆ

2) โทรศัพท ขยายการให้บริการโทรศัพท โดยการเพิ่มเลขหมายเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการ โดยเฉพาะในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลมะขามเตี้ย องค์การบริหารส่วนตำบลขุนทะเล องค์การบริหารส่วนตำบลวัดประดู่

6.2.2 แนวทางสำหรับการพัฒนาเมืองแบบบูรณาการ

เนื่องจากการดำเนินงานพัฒนาเมืองที่มีสภาพการขยายตัวของเมืองออกไปสู่พื้นที่การปกครองส่วนท้องถิ่นพื้นที่อื่น และมีหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทั้งในระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นเป็นผู้พัฒนาพื้นที่นั้น เป็นผลให้เกิดปัญหาต่างๆอย่างมากมายต่อเมืองสุราษฎร์ธานีซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นมาจากการที่ผู้มีส่วนร่วม หรือหน่วยงานต่างดำเนินหน้าที่ของตนเอง โดยไม่มีการประสานการทำงานร่วมกัน จนเป็นผลให้เมืองมีสภาพปัญหาดังเช่นปัจจุบัน และหากในอนาคตไม่มีการวางแผนพัฒนาพื้นที่ให้เป็นระบบ เมืองสุราษฎร์ธานี ก็จะประสบกับปัญหาสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม การขยายตัวของเมืองอย่างขาดทิศทาง การสิ้นเปลืองงบประมาณในการพัฒนา ฯลฯ ดังนั้นเพื่อให้เมืองสุราษฎร์ธานีมีการพัฒนาอย่างเหมาะสมจึงควรวางแผนพัฒนาเมืองอย่างบูรณาการ ให้เกิดการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการให้มีความเหมาะสมและคุ้มค่าและให้การพัฒนาเมืองในอนาคตมีความเชื่อมโยงกันทั้งภาคเมืองและชนบท นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องมีการวางแผนและการจัดองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกี่ยวข้อง ให้มีการประสานการพัฒนาอย่างสอดคล้อง โดยมีรายละเอียดของแนวทางดังนี้

1. ปรับปรุงเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในพื้นที่เทศบาลและพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลใหม่ ให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงทางสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าทางการลงทุนพัฒนาสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ จากนั้นทำการวางแผนพัฒนาพื้นที่ในแต่ละส่วนทั้งพื้นที่เมืองและชนบท ให้มีบทบาทที่เชื่อมโยงและพึ่งพาอาศัยกัน โดยการวางแผนโครงข่ายคมนาคม แผนสาธารณูปโภคสาธารณูปการทั้งในพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบทให้มีความเชื่อมโยง และมีความเท่าเทียมกัน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในแต่ละพื้นที่ โดยการกำหนดแผนผังพัฒนาพื้นที่ตั้งแต่ ผังพัฒนาจังหวัด ผังพัฒนาเมืองในเขตเทศบาล และผังพัฒนาชุมชนในพื้นที่อบต. มะขามเตี้ย, อบต. วัดประดู่, อบต.ขุนทะเล โดยที่ผังพัฒนาจังหวัดควรกำหนดบทบาทหน้าที่ของเมืองและกำหนดความสำคัญในแต่ละเมือง ขณะเดียวกัน

การวางผังเมืองควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องกับเมือง ในขณะเดียวกันควรมีการกำหนดผังชุมชนบริเวณโดยรอบในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลด้วย โดยการกำหนดลำดับความสำคัญของชุมชนและหน้าที่ในแต่ละชุมชน เพื่อให้แผนพัฒนาทั้งในพื้นที่เมืองและพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีระบบโครงข่ายคมนาคม ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการอย่างเพียงพอ เพื่อให้เมืองมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบระเบียบและลดความเลื่อมล้ำในการพัฒนาระหว่างเมืองและชนบท

แต่เนื่องจากปัจจุบันหน่วยงานส่วนท้องถิ่น คือองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 3 แห่ง ยังไม่มีการจัดทำผังพัฒนาตำบล จึงจำเป็นอย่างยิ่งในการให้ความรู้และส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 3 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลวัดประดู่ องค์การบริหารมะขามเตี้ย องค์การบริหารขุนทะเล มีการจัดทำผังพัฒนาพื้นที่ของตน โดยผังพัฒนาที่เกิดขึ้นต้องสัมพันธ์กับผังพัฒนาจังหวัด และผังพัฒนาเมือง

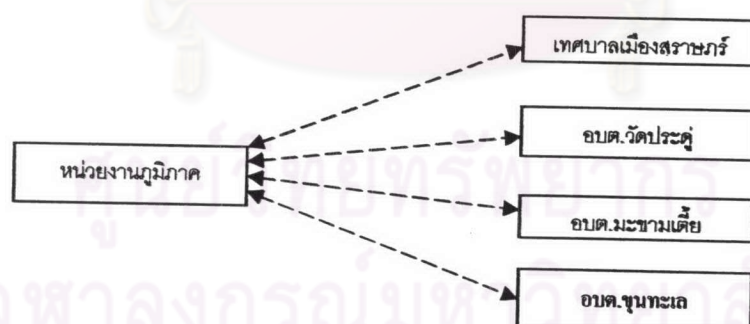
2. จัดตั้งบริษัทร่วมทุนระหว่างเทศบาลและอบต. เพื่อดำเนินกิจกรรมสาธารณะที่เป็นส่วนกลางร่วมกันเช่น โรงกำจัดขยะ , สถานีขนส่ง , โรงบำบัดน้ำเสียและระบบระบายน้ำ โดยการโดยการนำงบประมาณของแต่ละหน่วยมาร่วมกันพิจารณา เพื่อจัดสรรตามสัดส่วนความต้องการและจำนวนประชาชนในพื้นที่

3. หน่วยงานส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานส่วนภูมิภาคควรมีการทำงานร่วมกันในด้านการพัฒนาสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ โดยการร่วมทุนและร่วมวางแผนพัฒนาบริการทางด้านสาธารณูปการและสาธารณูปโภค เนื่องจากการดำเนินการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นการดำเนินงานที่จำเป็นต้องใช้งบประมาณและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ซึ่งงานบางอย่างท้องถิ่นไม่ปฏิบัติได้อย่างเต็มที่ เพราะมีงบประมาณและบุคลากรที่จำกัด จึงควรร่วมมือกับหน่วยงานส่วนภูมิภาคในการพัฒนากิจกรรมต่างเหล่านี้ เช่น ในการดำเนินการจัดหาน้ำให้กับประชาชนในพื้นที่ หน่วยงานส่วนท้องถิ่นจึงควรร่วมมือกับสำนักงานการประปาส่วนภูมิภาค ในการจัดหาน้ำให้แก่ประชาชน เพื่อท้องถิ่นจะได้ลดต้นทุนในการพัฒนาเนื่องจากสำนักงานการประปามีความพร้อมทางด้าน การส่งจ่ายน้ำ หน่วยงานท้องถิ่นโดยเฉพาะ อบต. ซึ่งปัจจุบันมีหน้าที่พัฒนาทางด้านประปา ซึ่งการดำเนินงานที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน อบต. จะจัดหาแหล่งน้ำและวางแนวจ่ายท่อ น้ำ โดยการขุดบ่อ เพื่อทำประปาหมู่บ้าน แต่วิธีการดังกล่าวไม่สามารถจัดหาน้ำให้แก่ประชาชนได้อย่างเพียงพอ ทำให้มีการจัดสร้างแหล่งน้ำไว้หลายๆจุด เพื่อจะให้บริการประชาชนได้อย่างเพียงพอ ในขณะที่สำนักงานการประปามีกำลังความสามารถ และแหล่งน้ำเพียงพอต่อการให้บริการ แต่หน่วยงานดังกล่าวขาดงบประมาณใน

การพัฒนาแนวท่อส่งน้ำและขยายพื้นที่บริการได้ ดังนั้นหากท้องถิ่นคือ องค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยงานอื่นๆซึ่งมีงบประมาณนำมาร่วมทุนหรือ ประสานงานกับการประปาส่วนภูมิภาคก็จะทำให้ปัญหาทางด้านการจัดหาน้ำหมดไป

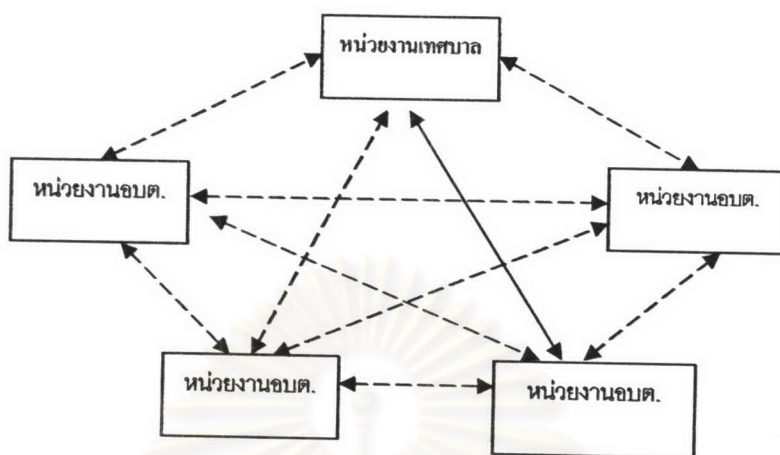
4. จัดตั้งคณะกรรมการกลางในการดูแลและพัฒนาเมืองรวมถึงประสานการทำงานร่วมกัน โดยกรรมการดังกล่าวจะมาจากหน่วยงานในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น คือ เทศบาลและอบต. และวางรูปแบบการทำงานของหน่วยงานพัฒนาเมืองทั้งส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่นและส่วนภูมิภาค เพื่อให้แผนพัฒนาเมืองที่วางไว้มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานในแต่ละส่วนควรร่วมมือกันในการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาเมือง เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาเป็นไปอย่างถูกต้องและมีแบบแผน โดยมีรูปแบบดังนี้

▪ รูปแบบการประสานการทำงานระหว่างหน่วยงานส่วนท้องถิ่นกับส่วนภูมิภาค โดยให้หน่วยงานส่วนท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่น กับหน่วยงานส่วนภูมิภาคร่วมกันวางแผนพัฒนาพื้นที่ให้หน่วยงานส่วนภูมิภาคเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงาน เช่น ในการพัฒนาระบบเส้นทางคมนาคม หน่วยงานที่มีหน้าที่หลักคือ โยธาธิการจังหวัด แขวงการทาง เป็นหน่วยงานหลักในการประสานงาน และให้หน่วยงานท้องถิ่น ส่วนงานช่างเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนา โดยที่หน่วยงานในระดับภูมิภาคและส่วนกลางเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลและประสานการทำงาน รวมถึงสนับสนุนการดำเนินงานของท้องถิ่น

▪ รูปแบบการประสานการทำงานระหว่างหน่วยงานส่วนท้องถิ่นเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากการดำเนินงานพัฒนาเมืองบางกิจกรรมจำเป็นที่หน่วยงานทั้งสองหน่วยงานควรร่วมดำเนินการพัฒนาร่วมกัน เพื่อลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากการแยกงานกันทำ สำหรับการประสานการทำงานร่วมกันระหว่างท้องถิ่น อาจเป็นการดำเนินการพัฒนากิจกรรมที่เป็นส่วนกลาง เช่น การจัดเก็บขยะ การระบายน้ำ การบำบัดน้ำเสีย การพัฒนาเส้นทาง โดย

ในการประสานงานควรให้ส่วนงานแต่ละส่วนที่มีหน้าที่รับผิดชอบเหมือนกัน ร่วมกันวางแผนหรือ ร่วมกันดำเนินงานระหว่าง 2 องค์กร เพื่อจะลดปัญหาความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้

5. การกำหนดมาตรการควบคุมการพัฒนาพื้นที่ทั้งเมืองและชนบท ขณะเดียวกันควร ร่วมประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเมือง เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขความซ้ำซ้อนของมาตรการและข้อกำหนด อำนาจหน้าที่ ที่มีความซ้ำซ้อน หรือไม่ เอื้ออำนวยให้เกิดการทำงานร่วมกัน โดยปรับปรุงให้มีมาตรการการควบคุมและการดำเนินงานให้อยู่ภายใต้กรอบและนโยบายเดียวกัน เช่น กำหนดมาตรการสำหรับการควบคุมแลพัฒนาพื้นที่ทั้งพื้นที่ในเขตเทศบาลและพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลให้อยู่ภายใต้ข้อกำหนดเดียวกัน โดยอยู่ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการกลางที่ดูแลและวางแผนพัฒนาพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบท

6. ควรกำหนดภารกิจของหน่วยงานทั้งส่วนกลางส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นให้ชัดเจน โดยกำหนดว่าภารกิจใดที่ควรให้ท้องถิ่นดำเนินการ และภารกิจใดหน่วยงานระดับภูมิภาค ดำเนินการ นอกจากนั้นแต่ละหน่วยงานในภูมิภาคควรแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างชัดเจน เช่นเดียวกัน เช่น การมอบหมายภารกิจท้องถิ่น เช่น การพัฒนาสาธารณสุขพื้นฐาน การศึกษานอกระบบเช่น การจัดศูนย์เด็กเล็ก การจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น การรักษาความสะอาด การพัฒนาเส้นทางคมนาคมสายย่อยในชุมชน และให้การพัฒนาสาธารณสุขปโภคและสาธารณูปการที่จำเป็นต้องใช้งบประมาณสูงเช่น การจัดหาแหล่งน้ำ การพัฒนาการศึกษา การพัฒนาระบบโครงข่ายคมนาคม เป็นภารกิจของส่วนกลางและภูมิภาคเพื่อลดปัญหาความซ้ำซ้อน และช่วยให้ท้องถิ่นโดยเฉพาะ อบต. สามารถดำเนินหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประหยัดงบประมาณ

7. ในด้านการวางแผน ควรกำหนดกรอบนโยบายและแผนพัฒนาเมืองทั้งแผนส่วนกลางและแผนส่วนภูมิภาค รวมถึงท้องถิ่น ให้มีความสัมพันธ์และสอดคล้องทั้งแนวดิ่งและแนวราบคือระหว่างแผนชาติ กับแผนจังหวัด แผนชุมชน หรือ ระหว่างแผนชุมชนกับแผนชุมชนด้วยกัน ซึ่งมีแนวทางดังนี้

7.1 แนวทางการประสานการพัฒนาในแนวดิ่ง

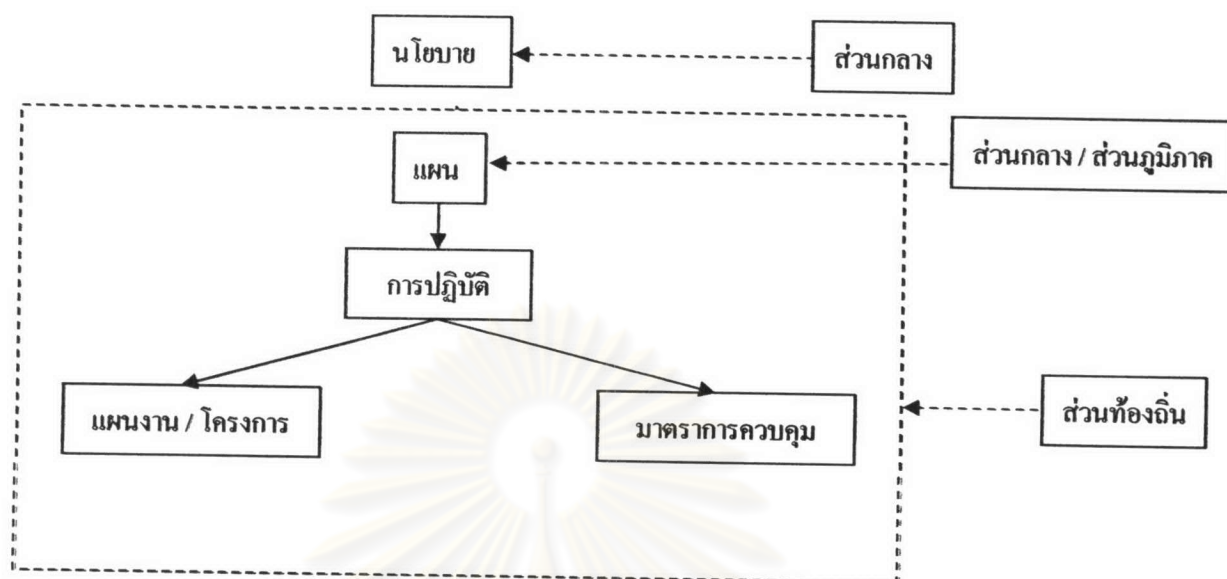
เพื่อให้การประสานการพัฒนาเมืองสุราษฎร์ธานี สามารถดำเนินการได้อย่างสอดคล้องระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทั้งในระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น จึงควรให้ความสำคัญต่อการดำเนินการวางแผน ทั้งในระดับแผน และระดับนโยบาย โดยแผนและแนวทางการพัฒนาที่เกิดขึ้นจะต้องมีความสอดคล้องกันทั้งในระดับแผนหลักที่จะส่งถ่ายไปสู่แผนในระดับล่าง เพื่อที่แผนพัฒนา กรอบนโยบาย รวมถึงมาตรการและวิธีการดำเนินการต่างๆของแต่ละองค์กร เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อันจะก่อให้เกิดการประสานการพัฒนาที่มีความสอดคล้องกันระหว่างแผนการพัฒนาของแต่ละหน่วยงาน ในการขึ้นนำการพัฒนาเมืองต่อไป

7.2 แนวทางการพัฒนาประสานการพัฒนาในแนวนอน

นอกเหนือจากการประสานการพัฒนาในแนวดิ่ง คือระดับบนลงสู่ระดับล่างแล้วนั้น ควรมีการประสานการพัฒนาระหว่างหน่วยงานในระดับเดียวกัน คือ หน่วยงานระดับท้องถิ่น คือ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วย เพื่อให้งานพัฒนาเมืองที่เกิดขึ้นสามารถเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีความต่อเนื่องทั้งในแผนงานและการปฏิบัติงาน และเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมบางกิจกรรมที่บางท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการเองได้ ไปประสานกับท้องถิ่นอื่นเพื่อร่วมดำเนินการร่วมกัน

จากแผนภูมิที่ 6.1 แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของแผนพัฒนาในแนวดิ่งที่เชื่อมโยงจากแผนระดับชาติ ระดับภาค ส่งถ่ายมาสู่แผนระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการแผนพัฒนาและการกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง

แผนภูมิที่ 6.1 แสดงความสัมพันธ์ของการวางแผนและการดำเนินงานในระดับแนวตั้ง

ในการกำหนดนโยบายและการวางแผนพัฒนาเมืองสุราษฎร์ธานี เพื่อให้หน่วยงานหรือกลุ่มที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองสามารถดำเนินงานได้อย่างสอดคล้องกัน หน่วยงานระดับชาติ ควรกำหนดกรอบนโยบายการพัฒนาเป็นแผนหลัก เพื่อเป็นกรอบให้หน่วยงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนายึดเป็นนโยบายหลักในการวางแผนของแต่ละหน่วย โดยที่นโยบายระดับชาติ ควรกำหนดบทบาทหน้าที่และกรอบการทำงานของหน่วยงานแต่ละหน่วยงานให้ชัดเจน ไม่ให้มีการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อนกัน เช่น การวางผังเมืองรวมหรือการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด ควรมีการคำนึงด้วยว่าในการพัฒนาด้านต่างๆมีหน่วยงานใดบ้างที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานเหล่านั้นมีบทบาทในแต่ละพื้นที่เป็นอย่างไร เช่น การวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ปัจจุบันแผนพัฒนาเกิดมาจากการวางแผนของท้องถิ่น แต่การพัฒนาบางครั้งเกิดจากหน่วยงานในระดับภูมิภาค ซึ่งหน่วยงานระดับภูมิภาคก็มีแผนการพัฒนาของหน่วยงานตนเองอยู่แล้ว ทำให้งานพัฒนามีความซ้ำซ้อนเกิดขึ้นในพื้นที่ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่แผนพัฒนาทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาคและท้องถิ่น จะต้องเป็นไปในลักษณะเดียวกัน และเข้าใจในบทบาทของแต่ละองค์กร รวมถึงแผนที่วางไว้ควรจะต้องมีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา หรือความต้องการด้วย เพื่อให้งานพัฒนาที่เกิดขึ้นเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด

จากข้อเสนอแนะดังกล่าวจะทำให้เห็นว่า หากหน่วยงานตั้งแต่ระดับชาติ ภูมิภาค และท้องถิ่น ร่วมกันดำเนินการวางแผน การดำเนินงานพัฒนา และร่วมกันกำหนดมาตรการควบคุมดูแลแล้ว จะส่งผลให้ สภาพของเมืองในอนาคต ประชาชนในพื้นที่ ได้รับการบริการทั้งทางด้านสาธารณสุขปโภค สาธารณูปการอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เกิดปัญหาเช่น ปัญหา

สภาพแวดล้อม ปัญหาด้านการใช้ที่ดิน ปัญญาหาการขาดแคลนสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เนื่องจากการดำเนินงานพัฒนาได้มีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน มีการแบ่งงานและหน้าที่ ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ทำให้ปัญหาการดำเนินงานซ้ำซ้อน หรือปัญหาต่างๆที่เรื้อรังมาในอดีตหมดไป เป็นการช่วยให้ประเทศลดการสิ้นเปลืองงบประมาณในการพัฒนา อีกทั้งเกิดความ ทัดเทียมกันทั้งในเมืองและชนบท

6.3 ข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์ในการศึกษาครั้งต่อไป

1. เพื่อให้แนวทางดังกล่าวสามารถนำไปใช้ได้จึงควรมีการศึกษาถึงวิธีการ และ มาตรการที่ในการดำเนินงานให้ละเอียดและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการศึกษาถึงสภาพการพัฒนาที่เกิดขึ้น ระหว่างองค์การบริหารส่วน ตำบลด้วยกัน เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นระหว่างแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่เพิ่งจัดตั้ง ที่มีภาระหน้าที่ในการดำเนินงานเหมือนเทศบาล แต่ยังคงขาด แคลนบุคลากรและงบประมาณในการพัฒนา ทำให้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น อาจแตกต่างจากสภาพ การพัฒนาเมืองระหว่างเทศบาลกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย